

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K
E-mail: nordatlantkontoret@jm.dk og mal@jm.dk

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
MOBIL 91325719
MIKL@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

DOK. NR. 20/01437-2

23. JUNI 2020

HØRINGSSVAR OVER UDKAST TIL LOVFORSLAG OM ÆNDRING AF RETSPLEJELOVEN FOR GRØNLAND OG UDKAST TIL KONGELIG ANORDNING OM IKRAFTTRÆDEN FOR GRØNLAND AF FORSKELLIGE LOVE OM ÆNDRING AF LOV OM ERSTATNING FRA STATEN TIL OFRE FOR FORBRYDELSER

Justitsministeriet har ved e-mail af 26. maj 2020 anmodet om Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til udkast til lovforslag om ændring af retsplejeloven for Grønland (Styrkelse af retsstillingen for ofre for forbrydelser) og udkast til anordning om ikrafttræden for Grønland af forskellige love om ændring af lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser.

Med udkastet foreslås en række ændringer af retsplejelov for Grønland, der bygger på fire ændringer af den danske retsplejelov.¹ Lovudkastet har til formål at:

1. Styrke forurettedes processuelle retsstilling i kriminalsager
2. Styrke indsatsen for ofre for forbrydelser
3. Øge beskyttelsen af vidner i kriminalsager

¹ Der er tale om følgende fire ændringer af den danske retsplejelov:

- lov nr. 517 af 6. juni 2007 om ændring af retsplejeloven og retsafgiftsloven (Forbedring af retsstillingen for ofre for forbrydelser),
- lov nr. 412 af 9. maj 2011 om ændring af retsplejeloven og offererstatningsloven (Underretning ved udgang og løsladelse m.v. og udvidelse af fristen for politianmeldelse ved erstatning fra staten til ofre for forbrydelser),
- lov nr. 629 af 12. juni 2013 (Udvidelse af ordning om underretning af forurettede og styrkelse af rammerne for behandling af ansøgninger om offererstatning) og
- lov nr. 709 af 8. juni 2018 om ændring af retsplejeloven (Øget beskyttelse af vidner).

Lovudkastet har følgende hovedpunkter:

1. Vejledning og information
2. Underretning og klageadgang
3. Beskikkelse af en bistandsbesidder
4. Forurettedes adgang til at være til stede under retsmøder
5. Beskyttelse af vidner ved disses afgivelse af forklaring
6. Underretning ved udgang og løsladelse m.v.

Derudover foreslås en række ændringer af offererstatningsloven.

Instituttets bemærkninger vedrører udkastet til ændring af retsplejelov for Grønland og spørgsmålet om vejledning og om beskikkelse af en bistandsbesidder.

HENVISNING TIL VEJLEDNINGSFORPLIGTELSEN

Det fremgår af den foreslåede affattelse af § 336 i retsplejelov for Grønland, at politiet og anklagemyndigheden i fornødent omfang vejleder den forurettede eller, hvis den forurettede er afgået ved døden, den forurettedes nære pårørende om vedkommendes retsstilling, herunder bl.a. adgangen til at ansøge om erstatning hos Erstatningsnævnet, jf. offererstatningslovens § 10, stk. 3.

Det følger af udkastet til anordning om forskellige ændringer af offererstatningsloven (lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser), at offererstatningslovens nuværende § 10 stk. 2 og 3, med ændringerne bliver til stk. 3 og stk. 4.

Det følger så vidt instituttet er bekendt af § 10, stk. 3, i den nugældende offererstatningslov for Grønland, at politiet vejleder skadelidte om retten til at få erstatning efter denne lov. Ministeriet kunne derfor med fordel overveje, om ikke ændringen af retsplejelov for Grønland skal afspejle den forventede udstedelse af anordning om ændringer af offererstatningsloven således, at den foreslåede affattelse af § 336 i retsplejelov for Grønland med rette bør henvise til offererstatningslovens § 10, stk. 4.

BISIDDERBISTAND TIL FORURETTEDES NÆRE PÅRØRENDE

Efter § 333, stk. 1, i retsplejelov for Grønland får den forurettede efter anmodning beskikket en bisidder, hvis der er tale om en sag om overtrædelser af en række nærmere opregnede bestemmelser i kriminalloven, medmindre lovovertrædelsen er af mindre alvorlig karakter, eller bisidderbistand må anses for åbenbart unødvendig.

Det følger af udkastet til § 333, stk. 2, i retsplejelov for Grønland, at retten efter anmodning, når særlige omstændigheder taler for det, kan beskikke en bisidder for forurettede, selv om lovovertrædelsen ikke er omfattet af stk. 1.

Det følger af udkastet til § 333, stk. 3, i retsplejelov for Grønland, at når forurettede er afgået ved døden som følge af forbrydelsen, så kan retten efter anmodning beskikke en bisidder for forurettedes nære pårørende, når særlige hensyn taler for det, og betingelserne efter § 333, stk. 1 og 2, er opfyldt.

Det fremgår af udkastet, at sådan beskikkelse forudsætter, at der foreligger nogle særlige forhold, hvilket må bero på en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde. Det fremgår endvidere, at det her navnlig bør indgå, om en pårørende skal vidne under belastende omstændigheder eller i øvrigt i forhold til kriminalsagen har et særligt behov for bistand (udkastets almindelige bemærkninger, punkt 2.3.2).

Det fremgår ikke af bemærkningerne, hvad der skal forstås ved "belastende omstændigheder" og "særligt behov for bistand".

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Justitsministeriet i bemærkningerne til udkastet beskriver, hvad der skal forstås ved "belastende omstændigheder" og "særligt behov for bistand".

Der er endvidere ikke i bemærkningerne oplyst eksempler om, hvornår der er en formodning for, at betingelserne er opfyldt. En sådan formodning kunne efter instituttets opfattelse med fordel indføres i sager, hvor forurettede er afgået ved døden som følge af overtrædelse af kriminallovens § 86 (manddrab).

Med venlig hilsen

Mikkel Lindberg Laursen

FULDMEGTIG